

Een strijdbaar kunstenaar.

In *Albert Hahn* ging een zeer bijzonder kunstenaar heen. Hij was, wat men gewoonlijk noemt, een teekenaar van *caricaturen*. Oudtijds werden zulke teekeningen, die in velerlei bewegingen een oordeel brachten, *zinneprenten* geheeten. De zinneprent was in ons land geen vreemdlinge; vroeg in de 16^e eeuw verschijnen ze al. Zij bewaren dikwijls keurige teekeningen van drachten en toestanden, maar leven niet in scherp-gevormd karakter van figuur of handeling.

Zinne-beelden moeten de beteekenis der figuren of verichtingen ondersteunen, en dan nog blijft een overvloed van bijschriften noodig om de werking te sterken.

Het buitenland bleef ons ver vooruit in deze kunst.

In 't midden der vorige eeuw leefde de zinneprentteekening in ons land op. Beter van vorming en levendiger van beweging werden deze prenten, die, gelijk als voorheen, meestal met politieke bedoeling uitkwamen.

Maar de gestalten stoorde de aandacht door de vreemde vertooning, waarin zij geplaatst waren. Er was geen werkelijkheid in hun toestand; ze deden zich voor als onhandige maskerade-figuren, zelf verbaasd over den ongewonen toestand, waarin ze vervallen waren. En — evenals voorheen — de onderschriften moesten door de verrassing om de geschreven scherpzinnigheid — de teekeningen redden. Maar 't bleef vreemd aandoen, bekende gestalten in vreemden tooi en onwaarschijnlijke verhoudingen waar te nemen.

Het onderschrift deed zijn werking, en de gestalten bewogen als ledepoppen zoo maar wat mee. Zóó is 't zeer dikwijls nog in deze soort van prentkunst.

Hahn gaf diepe karakters en vormen met meer levenskracht. Zijn werk werd *kunst*: levende ontroering. Maar hij was sociaal-demokraat, een vurig voorvechter in de groote arbeidersbeweging.

In zijn strijdbaar werken heeft hij talloos velen gesmaad en gekwetst in bitteren en onrechtvaardigen hoon. Zijn partijdig oordeel sloeg fel. Daardoor bleef zijn waarde als kunstenaar dikwijls onopgemerkt, en zijn kracht als volksleider in de groote beroeringen van onzen tijd onderschat. Dit was z'n beteekenis: hij vormde *karakters* — hij *schiep*. Hij teekende niet slechts menschen en dingen en toestanden uit scherpe waarneming en vorming van hun innerlijke ontroeringen en begeerten, maar hij werd zóó hevig door zijn eigen inzichten en idealen — z'n wrevel en z'n afkeer bewogen, dat hij ze kenbare gestalten

gaf. Zijn arbeider is de kloeke, jonge, sobere verschijning, niet slechts sterk in arbeidsvermogen — maar machtiger nog in onbuigzamen strijd lust voor het belang van zijn gemeenschap. Wél lijdend en gebogen door verdrukking, maar óngebroken in zijn besef van de toekomstige zegepraal.

Zóó leeft Hahn's socialistische arbeider. Hij leeft als voorbeeld — als levend ideaal — een leidsman en verpersoonlijking van zijn geheele klasse.

Zijn tegenstellingen, de groot-industriël en de bankier, zij ontvingen ook hun scherp kenbaar type, — één karakter van welgedanen, zelfgenoegzamen trots en kille onmedoogendheid.

Er is groote leugenachtigheid in deze felle verbeeldingen. Zij schenden de eer van velen en vermooiden de begeerten van vele ontevreden. Maar deze scherpe teekenkunst is een geducht wapen geweest. De werking van deze kunst was sterk in de leiding en vorming van het geducht partijleven, dat in de S. D. A. P. openbaar komt. De heer

Vliegen, het soc.-dem. 1^e Kamerlid, pree's Hahn als „sterke beweegkracht” van zijn partij. Deze kunst, in bezieling voor den klassenstrijd, heeft indruk geslagen in het gemoedsleven van vele eenvoudige mannen en vrouwen. Er is een „teeken des tijds” in uitgekomen. Hahn vond een beeld voor den haat van velen, en hij vormde levende wezens voor allerlei leed en kommer.

Zóó raakte hij de zielen aan, en hij wees dan den weg naar partij-eenheid en machtontwikkeling.

Toen de oorlog kwam, dreef het afgrijzen voor deze ramp tot indrukwekkende verbeeldingen. Meer dan andere teekenaars in ons land bleef Hahn de ellende der verwoesting zien bóven zijn genegenheid of afkeer van de strijdende partijen.

Wel hoorde zijn spot ook de mogendheden beurt om beurt, maar menigvuldiger ging zijn schrijnende spot tegen de verheerlijking van het verwoestende geweld.

Zijn sobere beelden van aangrijpenden ernst teekenen den „gruwel der verwoesting” zóó, dat ze zich in

de ziel griffelen.

Soms ook misbruikte Hahn 't beeld van onzen Heere Jezus, meestal om 't misbruik van Zijn naam te brandmerken.

De Heiland was voor hem niets dan de groote barmhartige voor alle ellendigen en armen. Dat blijft het treurige in zijn werk, 't troosteloze, 't aardschgezinde, 't versmaden van 't geloof en van het Woord Gods. De vrome is hem altijd de bleke veinzaard, die naar macht hunkert, als hij huichelend zijn Bijbel gebruikt of naar zijn kerk gaat.

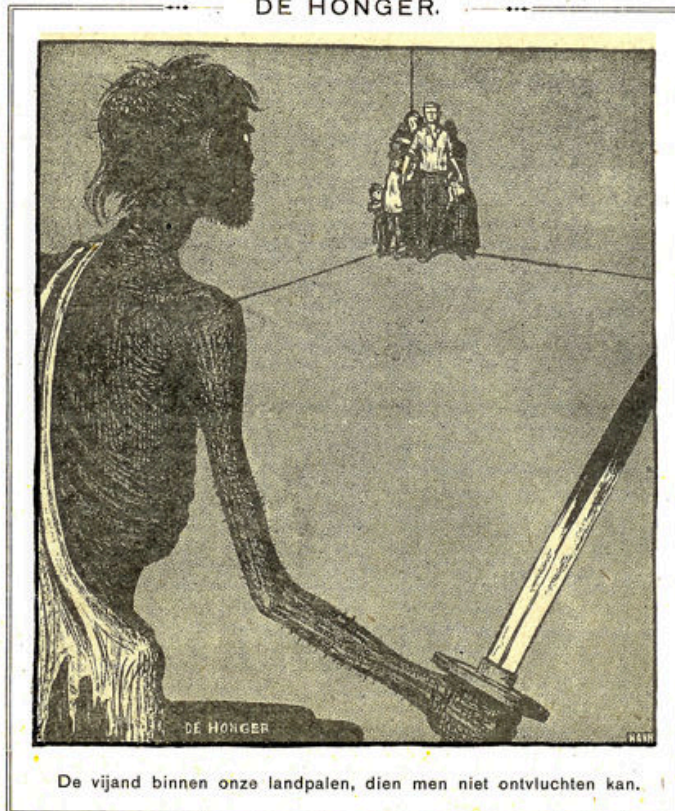
Daarin ook werkte deze kunstenaar als een kracht des kwaads — een wonder der leugen.

Beschamend voor ons blijft zijn sterke volharding in zijn arbeid en ideaal — terwijl een krank en lijdend leven zijn krachten deed verkwijnen.

Zijn werkkraft prikkelde ons — die hooger heerlijkheid kennen en ervaren — en er van te getuigen hebben.

ISING.

DE HONGER.

De vijand binnen onze landpalen, dien men niet ontvluchten kan.